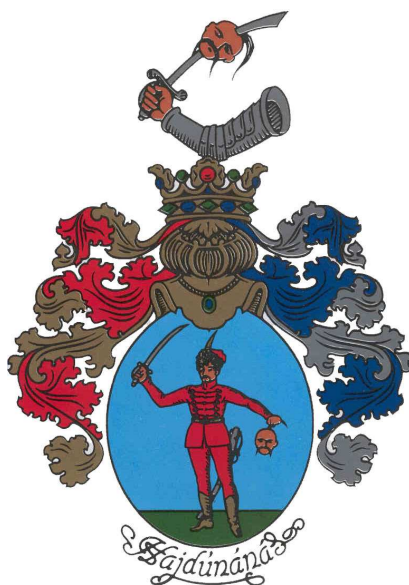

Hajdúnánás Városi Önkormányzat

szociális szolgáltatástervezési konceptiójának felülvizsgálata

2011-2013

Készítették:

Benkőné Takács Mária

Szociális Iroda és Városi Gyámhivatal
irodavezető

Nagyné Bózsár Katalin

egészségügyi és szociális
intézményi ügyintéző

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3.
1. Hajdúnánás demográfiai adatai	4.
2. A szociális ellátások alakulása 2009-től napjainkig	6.
3. Szociális ellátások Hajdúnánáson	8.
4. Helyi szintű szociálpolitikai változások, törekvések	10.
5. A szociális intézményi rendszer felépítése városunkban	12.
6. SWOT analízis	16.
7. Új utak, megoldási lehetőségek	16.
8. Összegzés	17.
Mellékletek	20.

"Egy embernek csak akkor van joga lenézni egy másikra, amikor segítenie kell neki föllátni."

(Gabriel García Marquez)

Bevezetés:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (a továbbiakban Szt.) foglaltaknak megfelelően Hajdúnánás Városi Önkormányzat 1/2005. (I. 20.) számú Képviselő-testületi Határozatával fogadta el szociális szolgáltatásszervezési koncepcióját, mely a város eddigi legátfogóbb, teljes körű szociális intézményi, ellátórendszeri áttekintését tartalmazta. A helyzetelemzés bemutatta a város meglévő intézményeit, szociális szolgáltatásait, a főbb fejlesztési irányvonalakat, a hiányosságokat. A dokumentum felülvizsgálatára 2007-ben, illetve utoljára 2009-ben került sor.

Tekintettel az Szt. 92. § (3) bekezdésére, a koncepció aktualizálása 2011. évben is esedékes.

Elkészítése előtt megismertük a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat koncepcióját is.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció 2005-ben elfogadott alapértékei, fő céljai nem változtak. Hajdúnánás Város Önkormányzatának feladata a város lakossága szociális biztonságának megteremtése és megőrzése érdekében továbbra is feltárni a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket, és azokra - a jog által biztosított keretek között - reagálni. Ezért nagyon fontos azoknak az ellátásoknak a biztosítása, melyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők úgy, hogy az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsa, ugyanakkor a közösség védelme is megvalósuljon.

Ennek eszköze a szociális szolgáltatástervezési koncepció, mely megalkotása óta eltelt 7 év alatt rámutatott a szociális ellátó rendszer hibáira és előnyeire egyaránt. Bebizonyosodott, hogy a rendszer nem minden esetben tud megfelelni a társadalmi, illetve a szociálpolitikai kihívásoknak.

Bár a szociális szakemberek empátiájukkal és elhivatottságukkal próbálnak segíteni a bajba jutottakon, azonban előfordulhat, hogy valamely rászoruló ellátatlan marad, a jogszabályi rendezetlenség miatt is:

- Jóllehet névlegesen sokféle ellátás áll a rászorulóknak rendelkezésére, azonban az országos szintű szabályozás olyan sokrétű, hogy adott esetben a szubszidiaritás elve nem érvényesül, ez az ún. „sok bába közt elvész a gyermek” problematikája.
- Amikor például valaki a közcélú foglalkoztatás, illetve a minimálbéren történő foglalkoztatás miatt - amiről mindannyian tudjuk, hogy a megélhetésre nem elég - ha csak minimálisan is, de az abszolút szegénységi küszöb fölé kerül, ezért kikerül az

ellátórendszerből, jóllehet a segítségre valóban rászorul, emellett még a társadalom hasznos tagja is, hiszen dolgozik, adót és járulékot fizet. Ugyanakkor mások, akik valamilyen okból kiszorultak a munkaerőpiacról, és a közcélú foglalkoztatásba sem tudnak, esetleg akarnak bekapcsolódni, azok többféle ellátásra is jogosultak, és teljes mértékben az állami segítségnyújtásra támaszkodnak, így nem érvényesül a jogok és kötelezettségek egyensúlya.

- Mindezekből következően alacsony szintű a társadalmi szolidaritás, inkább az állam segítése érvényesül.

- A rászorultsági alapon biztosított ellátások külön-külön törvényekben kerültek szabályozásra, így sok esetben átláthatatlan, ellenőrizhetetlen a különböző támogatások folyósítása.

- A pénzügyi ellátások hatékonysága megkérdőjelezhető, mivel azok csupán tűzoltás jellegűek, a szegénységi küszöb alatt tartják a kérelmezőt, így az kénytelen más segítséget is igénybe venni.

- A szociális nyilvántartó rendszer nem átlátható, nem követhető nyomon, hogy a különböző állami, önkormányzati, társadalombiztosítási alrendszerekből mekkora segítséget kap az állampolgár.

- A szociális szolgáltatások körében úgy érzékelhető, hogy a fennálló finanszírozási rendszer nem ösztönöz, sem eredményességre, sem hatékonyságra, sem szükségletorientált szolgáltatásokra.

- Alapvető probléma, hogy a szolgáltatások döntő többségénél a szolgáltatások biztosításának kötelezettsége a települési lakosságszámhoz és nem az adott szolgáltatásra mutató tényleges szükséglethez kapcsolódik.

- Az ellátórendszerben közreműködőknek sok esetben nincsenek meg azok a jogosítványai, amelyekkel kiszűrhetők lennének a segítséggel visszaélők, vagy ha meg is vannak, akkor személyes konfliktusba fordul át az érdeellentét, amely megkérdőjelezhetővé teszi a szociális munka alapértékét, a bizalom alapuló kapcsolatot.

1. Hajdúnánás demográfiai adatai:

Hajdúnánás statisztikailag a Hajdúböszörményi Kistérség egyik alkotó települése, további két tagtelepülés, Hajdúböszörmény és Hajdúdorog mellett.

A 2009-2010. évi felülvizsgálat óta a koncepcióban akkor vázolt demográfiai folyamat sajnos bekövetkezett. Az országos tendenciával azonos módon a város lakosságszáma is csökkenést mutat: 2010-ben 18000 fő alá csökkent a város lakóinak száma.

A lakosságszámon belüli tovább nő az elöregedési ráta.

A településen a népesség korcsoport szerinti megoszlása:

	2003			2005			2008			2010		
	0-14 év	14-59 év	59 év felett	0-14 év	14-59 év	59 év felett	0-14 év	14-59 év	59 év felett	0-14 év	14-59 év	59 év felett
	3381	11947	3322	3172	11773	3587	2850	11773	3604	2694	11610	3634
Összesen:	18650			18532			18227			17938		

Demográfiai adatok:

	2003			2005			2008			2010		
	Férfi:	Nő:	Összesen:	Férfi:	Nő:	Összesen:	Férfi:	Nő:	Összesen:	Férfi:	Nő:	Összesen:
Élveszületések száma:	86	108	194	106	88	194	92	73	165	76	70	146
Halálozások száma:			159			197			213			176
Munkaképeskorú lakosság száma:	5532	5345	10877	5622	5466	11088	5620	5385	11005	5573	5347	10920
Munkanélküliek száma:			970			893			1233			1326

2. A szociális ellátások alakulása 2009-től:

2.1. A legutóbbi felülvizsgálat óta több ízben is módosultak a szociális ellátásokról, szolgáltatásokról szóló jogszabályok - az Szt., illetve a hozzá tartozó végrehajtási rendeletek -, melyek városunkat is érintették.

2011. január 1-jétől a korábbi rendelkezésre állási támogatást felváltotta a bérpótló juttatás (továbbiakban BPJ) megnevezésű ellátás. Ennek következtében a jogosultsági feltételeket felül kellett vizsgálni, mely jelentős többletterhet rótt az ellátás megállapításában közreműködőkre.

Várhatóan 2011. szeptember 1-jétől módosulnak a lakásfenntartási támogatás jogosultsági viszonyai, mivel az állam által, szociális rászorultsági alapon nyújtott gáz- és távhőtámogatás beépül a helyi önkormányzatok által folyósított lakásfenntartási támogatás rendszerébe.

Az egy főre jutó jövedelem kiszámítása és alkalmazása helyett az egy fogyasztási egységre jutó jövedelem alapul vétele lesz jogosultsági kritérium, valamint a korábbiaktól eltérően nem az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 150%-a lesz a legfelső határ, hanem annak 250%-a. Ezt a jogosultsági jövedelemhatárt tekintve Hajdúnánáson jelentős számú igénylőre lehet számítani.

A jogalkotói cél, hogy *a lakásfenntartási támogatás elsősorban természetben kerüljön folyósításra*, (pl. gáz, távhő, áram költségek, lakáshitel törlesztő-részletébe való folyósítás, szén, fa vásárlás stb.) erősítve ezzel a támogatás hatékonyságát. Hajdúnánáson a célzott felhasználás érdekében már évek óta gyakorlott ez a támogatási forma. 2009. évben 1510 fő támogatásban részesített személyből 1386 fő, 2010-ben pedig 1745 főből 1595 fő részesült természetbeni ellátásban.

2.2. 2009-ben indult meg országos szinten az „Út a munkához” program, melynek lényege az volt, hogy a pénzbeli ellátásban részesülő *aktív korú, nem foglalkoztatott személyeket közfoglalkoztatási programba vonja be*. A projekt kettős céllal működött: egyfelől a segélyben részesülő bekapcsolódott a másodlagos munkaerőpiacra, hasznosnak érezte magát, volt célja, másfelől részt vett a települési szintű kommunális, adminisztratív és egyéb feladatok ellátásában.

Azóta a programelemek átalakultak, rövid, illetve hosszú távú közfoglalkoztatási projektek jöttek létre, azonban a fő célok megmaradtak

2009-ben, illetve 2010-ben a közfoglalkoztatás lebonyolítása érdekében a települési önkormányzatoknak, így Hajdúnánásnak, mint foglalkoztatás-szervezőnek is éves szintű

közfoglalkoztatási tervet kellett készítenie. Az önkormányzatnál és intézményeinél igény szerint lehetővé vált kiegészítő jellegű közfoglalkoztatott személyek alkalmazása.

Városunkban 2009-ben 246 főnek, 2010-ben pedig 374 főnek jelentett 1-12 hónap munkából származó jövedelmet ezen foglalkoztatási forma.

2011. január 1-jétől a foglalkoztatási projekteket a megyei kormányhivatalok munkaügyi központjai koordinálják, így a közfoglalkoztatási terv készítésének kötelezettsége az önkormányzatok részéről megszűnt.

A közfoglalkoztatás bonyolítása azonban továbbra is jelentős munkaszervezési, adminisztrációs feladatot ró az önkormányzatokra, így Hajdúnánásra is.

2.3. *Változott a kötelezően ellátandó szociális szolgáltatások köre:* a korábbi években preferált jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint közösségi ellátások bár alapszolgáltatásként jelennek meg az Szt.-ben, mégis kikerültek az önkormányzatok által kötelezően ellátandó feladatkörből.

2.4. Jogsabályi kötelezettség írta elő a jegyzők részére a házi segítségnyújtás tekintetében bizottság létrehozását a gondozási szükséglet vizsgálatára. Ezen bizottsági vélemény hiányában nem lehetett házi segítségnyújtásban részesíteni a rászorulókat. Miután bebizonyosodott e bizottságok formális és költséges volta, ezért a gondozási szükséglet vizsgálatának kötelezettsége intézményvezetői hatáskörbe került át. Ennek, valamint a normatív támogatás kedvező igénybe vételének köszönhetően országosan, így településünkön is **a házi segítségnyújtó szolgálatok száma** gomba módra **szaporodik**, az ellátottak száma nő.

Bár a társadalmi, demográfiai tényezők hatásának következtében tovább növekedett a szociális ellátások iránti igény, a házi segítségnyújtás tekintetében ez a megnövekedett létszám - véleményünk szerint - szociálisan nem megalapozott.

2.5 A szociális szolgáltatások ellátása országos és helyi szinten is fokozott összefogást igényel a különböző állami, önkormányzati, civil és egyházi szervezetek között, elsősorban a párhuzamosságok elkerülése és a racionálisabb, hatékonyabb állami normatíva és egyéb támogatási lehetőségek teljes körű kihasználása érdekében.

3. Szociális ellátások Hajdúnánáson

Hajdúnánás azon települések közé tartozik Magyarországon, ahol valamennyi, a település lélekszámaához mérten kötelező szociális ellátás biztosított. Az ellátások egy részét központi

szabályozás (Szt.) írja elő, másik részét a törvényi szabályozásból eredő lehetőségként Hajdúnánás Város Önkormányzata helyi rendeleteiben biztosítja.

További kedvező tényező, hogy városunkban több - korábban megyei fenntartású - szakosított ellátási formához tartozó szociális szolgáltató intézmény is megtalálható, melyek szélesítik a hajdúnánási lakosság által igényelhető, helyben elérhető szociális ellátások körét.

3.1. Az Szt. által biztosított pénzbeli és természetbeni juttatások Hajdúnánáson:

- Időskorúak járadéka
- Aktív korúak ellátása
 - Bérpótló juttatás
 - Rendszeres szociális segély
- Ápolási díj
- Lakásfenntartási támogatás
- Közgyógyellátás (alanyi, normatív)
- Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság biztosítása
- Köztemetés.

A helyi önkormányzati rendelet alapján szabályozott pénzbeli és természetbeni juttatások:

- Helyi lakásfenntartási támogatás
- Átmeneti segély
- Közgyógyellátás (mértányos)
- Temetési segély
- Méltányosságból folyósított ápolási díj

3.2. Az Szt. által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások Hajdúnánáson:

- Tanyagondnoki szolgáltatás (2011. évben kerül bevezetésre)
- Étkeztetés*
- Házi segítségnyújtás*
- Családsegítés*
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Támogató szolgáltatás
- Közösségi szociális munka
- Nappali ellátás*

(* Hajdúnánás lakosságszámához mérten kötelező ellátási forma.)

Az Szt. által biztosított személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátások Hajdúnánáson:

- Ápolást, gondozást nyújtó intézmény
- Lakóotthon
- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

4. Helyi szintű szociálpolitikai változások, törekvések:

Az Szt. által meghatározott kötelező feladatokon túl az önkormányzat a helyi rendeleteiben meghatározott feltételeknek megfelelően önként is felvállalt feladatokat annak érdekében, hogy Hajdúnánás lakossága széles körben, differenciált támogatásban részesülhessen.

Városunkban továbbra is biztosított minden olyan szociális szolgáltatás, ellátás, melyek működtetését a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, vagy a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény kötelezően előír.

Más, nem önkormányzati fenntartású szolgáltatók (alapítvány, egyház) tovább szélesítik a hajdúnánási lakosok által igénybe vehető szolgáltatások körét.

4.1. Hajdúnánás Város Önkormányzata élen jár az ún. diszkrecionális, vagyis adható *segélyek* és *ellátások* folyósításában, pl. méltányossági ápolási díj, magasabb összegű átmeneti segély, stb., biztosítva ezzel a városlakók minél magasabb szintű szociális biztonságát.

Azonban a világgazdasági válság, az egyének jövedelmi viszonyainak változásai sok esetben tovább, - illetve újragondolkodásra készítetik a jogalkotókat és a szakembereket egyaránt.

4.2. A pénzbeli ellátások mellett a természetbeni ellátások keretén belül Hajdúnánás Városi Önkormányzat további megoldási formákat keresett, hogy segítségére legyen a rászorulóknak. A városban több, kis- és középvállalkozás, illetve vállalat is megszűnt, melynek következtében tovább emelkedett a munkanélküliek aránya. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központ Hajdúnánási Kirendeltsége által küldött 2010. évi adatok alapján az aktív korú nem foglalkoztatottak száma 1326 fő.

Településünkön a gazdaság egyik fő meghatározó eleme változatlanul - a város mezőgazdasági jellegéből adódóan - a földművelés. Ezt az adottságot kiaknázandó Hajdúnánás Város Önkormányzata 7/2011 (IV. 01.) számú Képviselő-testületi Határozatával *szociális földprogramot* indított.

A projekt kétkomponensű:

Az egyik alprogram lényege, hogy az önkormányzat a tulajdonában álló, eddig hasznosítatlan területeket a rászorulóknak használatába adja, illetve 5-5.000 Ft értékű vetőmagcsomagot biztosít a támogatottak részére, akik a földterületet megművelik, és a megtermelt terményekkel hozzájárulnak létfenntartásukhoz. 2011. tavaszán 32 család kapott földet és vetőmagvakat.

A másik kategória szerint a saját tulajdonú földterülettel rendelkezők közül pedig 24 családot vetőmagcsomaggal segített az önkormányzat.

A program költségeit a 2011. évben az önkormányzat saját erőből teremti elő, azonban a jövő évtől kezdve pályázati forrásokat kíván felhasználni annak finanszírozásához. A földprogramot a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat koordinálja.

4.3. Hajdúnánás közigazgatási területén sok a külterületen, tanyán élő lakos, akiknek a szolgáltatásokhoz, egészségügyi ellátásokhoz való hozzájárása mindeddig nehézkes, csupán önerőből volt megoldott. Hajdúnánás Város Önkormányzata ezért, - hiánypótló szolgáltatásként - 85/2011 (III. 31.) számú Képviselő-testületi Határozattal létrehozta a településen a *tanyagondnoki szolgáltatást*.

Az Szt. 60. §-a értelmében a tanyagondnoki szolgáltatás célja a külterületi, vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, és egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájárás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.

A tanyagondnoki szolgáltatás legalább hetven és legfeljebb négyszáz lakosságszámú - külön jogszabályban meghatározott - külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető.

A tanyagondnoki szolgáltatás a fenntartó önkormányzat rendeletében részletesen meghatározott, a fent részletezett feladatokat látja el, valamint közreműködhet az étkeztetés biztosításában. Hajdúnánáson ez a 2011. július 1-től bevezetésre kerülő szolgáltatás mintegy 200 lakost érint.

4.4. Tendencia, hogy a települési önkormányzatok a kötelezően ellátandó feladataikat egyházi, illetve non-profit szektorba helyezik át, feladat-ellátási, illetve átvállalási szerződéssel.

A 2009-2010. évi szociális szolgáltatástervezési koncepcióban már szerepelt, hogy a Szociális Gondozási Központ tárgyi feltételei vonatkozásában kifogás merült fel, azonban az ezzel járó anyagi terhet az önkormányzat nem tudta önerőből vállalni. A fenntartó továbbá jelentős összeggel egészítette ki a *Szociális Gondozási Központ* által ellátott szociális feladatokra az államtól az adott évi költségvetési törvény által megállapított normatív támogatást. A

probléma megoldásaként kínálkozott az az országos szinten is tapasztalható gyakorlat, hogy az **intézmény működtetése egyházi fenntartásba kerüljön** át.

Hajdúnánás Városi Önkormányzat 117/2011. (III. 31.) számú Képviselő-testületi Határozatában kinyilvánította azon szándékát, hogy a Szociális Gondozási Központ működtetését a Hajdúnánási Református Egyházközségnek adja át.

Ennek keretében 2011. július 1-jei hatállyal **az étkeztetés, házi segítségnyújtás, az idősek nappali ellátása és az időskorúak átmeneti elhelyezése feladatok** feladatátvállalási szerződéssel kerülnek átadásra az egyházi fenntartóhoz.

5. A szociális intézményi rendszer felépítése városunkban:

Hajdúnánás közigazgatási területén Hajdúnánás Városi Önkormányzat és más fenntartók működtetésében az alábbi szolgáltatók biztosítanak különböző szociális ellátásokat.

5.1. Önkormányzati fenntartású szociális intézmények:

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat:

A Családsegítő Szolgálat 1998. óta működik Hajdúnánáson. A Családsegítő Szolgálat keretein belül 1 fő intézményvezető, 2 fő családgondozó és 1 fő szociális segítő dolgozik.

2002-től szakmai önállósággal rendelkezik az intézmény, a gazdálkodással kapcsolatos feladatokat 2011-ig a Szociális Gondozási Központ végezte, jelenleg a Gazdasági Ellátó Intézmény látja el a feladatkört.

Tárgyi feltételek vonatkozásában elmondható, hogy az előző szolgáltatástervezési koncepcióban jelzett, az intézmény épületének - belső helyiségeinek és külső homlokzatának - a festése megtörtént. Ez a munka közfoglalkoztatás keretében valósult meg.

A helyiségek gépparkja más önkormányzati intézményektől átvett számítástechnikai eszközökkel bővült.

Az intézmény szakmai munkájának forgalmi adatai szerint 2010. évben 5672 fő vette igénybe az intézmény szolgáltatásait, ezen belül 271 fő új kliensként érkezett a szolgálathoz.

Lényeges növekedés mutatkozik Hajdúnánáson a munkanélküliek és inaktív keresők számát tekintve. A szolgálat közreműködésével adományosztás keretében 2600 fő részesült tartós élelmiszer segély csomagban.

Több intézmény, szervezet összehangolt munkáját igényli a nyári szociális gyermekétkeztetés megszervezése és lebonyolítása, melyben az intézmény dolgozói is közreműködtek. A városban 300-350 gyermek nyári étkeztetése, és igény szerinti napközi felügyelete valósult meg 2009-2010-ben. 2011. évben kedvezőtlenebb támogatási feltételek mellett, 50 %-os önerő biztosítása vált szükségessé a 300 gyermek étkezési lehetőségének megteremtéséhez.

Jelentős a városban a szegénységgel veszélyeztetettek száma, illetve egyre magasabb a depresszív tünetekkel hozzájuk fordulók aránya is, vélelmezhetően a munkanélküliség, a napról-napra élés, a kevésbé kiszámítható életvezetés miatt. A családgondozók tevékenysége iránt egyre nagyobb igény mutatkozik, ezért szükséges a szakemberek tudásfejlesztése is, hiszen egyre komplexebb problémával keresik fel a bajba jutottak az intézményt.

*A jövőben szükséges lenne, hogy az intézmény szolgáltatási palettája **jogi tanácsadással bővüljön**, mivel az ilyen irányú segítségnyújtásra egyre nagyobb igény mutatkozik a kliensek körében. Az intézmény szakmai munkáját nagyban segítené továbbá az épület belső terének átalakítása, valamint az irodák bútorzatának a funkcióhoz megfelelő kiegészítése, cseréje.*

Szociális Gondozási Központ:

A 2009. december 31-i adatok szerint az intézmény 84 fő étkeztetéséről, 27 ellátott házi segítségnyújtásáról, 13 fő időskorúak nappali ellátásáról, valamint 18 fő időskorúak átmeneti elhelyezéséről gondoskodott. Ez a szám 2010. december 31-én az alábbiak szerint alakult: az étkeztetésben résztvevő száma 91 fő, a házi segítségnyújtásban részesülők száma 28 fő, időskorúak nappali ellátása 16 fő, átmeneti elhelyezésben részesült 19 fő.

A szociális szolgáltatások működtetése 2011. július 1-től a Hajdúnánási Református Egyházközség fenntartásába kerül át a 4.4. pont alatt ismertetett indokok alapján.

5.2. Nem helyi önkormányzati fenntartású szolgáltatók a városban:

A szociális ellátások közül a házi segítségnyújtás biztosítása a fenntartók és az ellátottak részéről is a legnépszerűbb. Otthon közeli ellátást biztosít, így a rászorulóknak szívesen veszik igénybe a bármely szolgáltató részéről ajánlott segítséget. Ezt felismerve egymás után jönnek létre, alakulnak át a különböző e szolgáltatást nyújtó szervezetek.

Kivételt képez ezek közül néhány, stabilnak mondható szervezet, amelyek a szolgáltatás színvonalában élen járnak.

Fehér Bot Alapítvány:

Az alapítványt öt magánszemély hozta létre 1996-ban, az Észak-hajdúságban élő vakok és gyengénlátók rehabilitációjának, társadalmi reintegrációjának elősegítése céljából. Szolgáltatásaik az alábbiak: támogató szolgáltatás, látássérültek elemi rehabilitációja, foglalkoztatási rehabilitáció, komplex esélyegyenlőségi szolgáltatások, felnőttképzés, rehabilitációs foglalkoztatás, kulturális tevékenységek megszervezése.

Az alapítvány 2004-ben hozta létre a Hajdú-Sansz Humánszolgáltató Közhasznú Társaságot, mely ugyancsak támogató szolgáltatást biztosít a környék településein. A két szervezet összesen 170 ember részére biztosít munkalehetőséget az Észak-alföldi régió területén.

Hajdúnánási Szenvedélybetegek Nappali Intézménye:

A szervezet 2009. január 1-jétől működik városunkban. Az induláskori ellátotti létszám 40 fő volt, jelenleg 50 szenvedélybeteg (alkohol, drog, gyógyszer, játékfüggők) nappali ellátását biztosítják. A visszaesések megelőzésének különböző módszereivel segítenek az arra rászorulóknak.

Észak-alföldi Regionális Szociális Szolgáltató Központ:

Az intézmény a Hajdúböszörményi Kistérségben biztosít házi segítségnyújtást, mint szociális alapellátást. Hajdúnánáson az ellátottak száma 41 fő. Az ellátás biztosítását 6 fő szociális gondozó látja el. Nappali ellátás keretében a kistérségből 1 fő fogyatékos személyt gondoznak.

Segítő Szív Szociális Szolgálat

A hajdúdorogi székhelyű szervezet működési engedélye alapján 2011. április 19-től kezdődően 612 fő számára biztosíthat ellátást a Hajdúböszörményi Kistérség településein.

Szent Erzsébet Házi Segítségnyújtó Szolgálat

Szintén hajdúdorogi székhelyű szolgálat, mely Hajdúdorog és Hajdúnánás városokban összesen 72 fő gondozását biztosíthatja 2011. áprilistól.

Tevékeny Gondozási Szolgálat

A szociális ellátások közül házi segítségnyújtásban és jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban résztvevő szolgáltató a Hajdúböszörményi Kistérséggel kötött ellátási szerződés alapján a kistérség településein, így Hajdúnánáson is biztosítja mindkét ellátási formát.

A hajdúnánási házi gondozottak száma: 81 fő, 2010-ben fő volt.

Jelzőrendszeres készülék kihelyezésére 2009-ben 32 esetben került sor, mely készülékszám azóta folyamatos.

Hajdúsági Szociális Nonprofit Kft. Hajdúnánási Humán Szolgáltató Otthona:

Az intézmény integrált ellátást biztosít:

- a székhelyen (Fürdő u. 1.) 109 férőhelyes idősek otthona működik, ahol az ellátottak 35 %-a hajdúnánási, akik a bekerülésnél előnyt élveznek;

- a telephelyen (Magyar u. 46.) 42 fő pszichiátriai betegeknek és 47 értelmi fogyatékosnak nyújt ellátást. A Pszichiátriai Betegek és Értelmi Fogyatékosok Otthonában az ellátottak kb. 25%-a hajdúnánási illetőségű. Az intézmény működési engedélye ideiglenes, tekintettel a zsúfoltságra;
- a telephely udvarán 8 férőhelyes pszichiátriai rehabilitációs lakóotthon működik;
- Értelmi fogyatékosok nappali ellátását 1998-tól végzi az intézmény 20 férőhelyre engedélyezett létszámmal. Jelenleg 14 fő napközbeni ellátása valósul meg az intézményegységben a Hajdúnánás Városi Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján.

Az intézmény részéről *javaslatként* fogalmazódott meg, hogy egy esetleges *helyi buszjárat működtetése* az intézmény lakóinak és a látogatóknak is könnyebbséget jelentene, mivel az intézmény és telephelye is a város periférikus területén helyezkedik el.

További javaslatként merült fel, hogy - a hajdúböszörményi gyakorlathoz hasonlóan – Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága *tagjait szívesen látnák az intézményben, pl. ünnepeken, amikor meglátogathatnák azon lakókat, akiknek nincsenek hozzátartozói.*

Református Idősek Otthona:

Az intézmény az ország egész területére kiterjedő ellátási területtel idősek otthona szociális ellátást biztosít. Az engedélyezett férőhelyek száma: 61 fő.

A Hajdúnánási Református Egyházközség a Hajdúnánás Városi Önkormányzattal megkötött feladat ellátási szerződés alapján a Szociális Gondozási Központ által 2011. június 30. napjáig biztosított szociális ellátásokat - étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősek nappali ellátása, idősek átmeneti elhelyezése - 2011. július 1-től kezdődő határozatlan időre átveszi.

Segítséggel Élők Alapítvány Otthona:

Az intézmény 2006. márciusa óta működik, fenntartója a Segítséggel Élők Alapítványa. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés következtében megyei szakfeladatot is ellát. Az intézmény jelenleg 20 fő, nagykorú, értelmileg akadályozott személy ápolását-gondozását végzi.

Szolgáltatásai között az ellátottak elhelyezése, étkeztetése, orvosi ellátás megszervezése, életvezetésben történő segítség, terápiás foglalkoztatás, szabadidős programok szerepelnek. Jelenlegi céljuk, hogy munkatevékenységet találjanak ellátottjaik számára, illetve új lakóotthon építéséhez keressenek forráslehetőségeket.

Reményeik szerint megvalósul az a céljuk is, hogy az arra alkalmas lakók lakást vásárolhassanak maguknak, hogy ezzel önállóbb életvitelt alakítsanak ki. Az intézmény továbbra is mindenben a segítségükre lenne.

6. Hajdúnánás város SWOT analízise:

<p><u>Erősségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jó kezdeményezőképeségű, az új lehetőségeket kereső szakemberek, városvezetés; - a nonprofit, illetve egyházi szervezetek egyre nagyobb szerepvállalása, az önkormányzat „tehermentesítése”; 	<p><u>Gyengeségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - nem elegendő az állami finanszírozás; - nehezen motiválható kliensek; - a támogatások nem minden esetben érnek a megfelelő célba; - túl sok törvény és rendelet szabályozza az egyes ellátásokat, - gyakran módosulnak; - egyes szolgáltatások esetében követhetetlen az alakulás, megszűnés.
<p><u>Lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - munkahelyteremtő lehetőségek felkutatása; - pályázati lehetőségek kiaknázása; - a földrajzi, települési adottságok jobb kihasználása; 	<p><u>Veszélyek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - amennyiben nem javul a gazdasági helyzet, az állam nem tudja megfelelően finanszírozni az ellátórendszert; - új, egyre komplexebb problémákkal jelentkező kliensek

7. Új utak, megoldási lehetőségek:

A szakemberek, az ágazatirányítás és minden résztvevő egyetért abban, hogy a jelenlegi szociális ellátórendszer hatékonysága megkérdőjelezhető, az egyes támogatások kevésbé igazodnak a bajba jutott egyén élethelyzetéhez. A megoldást a 2011. áprilisában napvilágot látott Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió rejtheti, mely a 2011-2020. közötti időszakra határozza meg azokat a szociálpolitikai alapelveket, amelyek mentén az eddigi kedvezőtlen társadalompolitikai folyamatok megállíthatók, a szociális ellátások átszervezésével pedig az egyének szociális biztonsága növekszik. A szakanyagot neves szakemberek állították össze.

A fő alapelvek a szegénység csökkentése, a kedvezőtlen népesedési folyamatok fékezése a gyermekvállalás, a családalapítás jelentőségének hangsúlyozása által, munkaerő-piaci aktivitás erősítése, időskori biztonság garantálása, stb.

Ezen célokat egy teljesen új szociális ellátórendszer kialakításával, a korábbi juttatások átszervezésével tervezik a szakértők.

Bevezetésre kerülne a garantált minimumjövedelem, amelyhez élethelyzethez kötött juttatások, illetve támogatások kapcsolódnának (lakhatási támogatás, inaktivitási támogatás, stb.)

A rendszer lényege a munkára ösztönzés, mivel a támogatások folyósítása fokozatossági elven működne, hatékonyságát az egy csatornás támogatási rendszer, egységes online nyilvántartó program alkalmazása, egyszerűbb eljárásrend, egyszerűsített adminisztráció garantálná.

A szakanyag szerint az igazságosság elvét jobban biztosítja, hogy a szociális ellátásban részesülő egyénnek szorosabban együtt kell majd működnie a támogatóval.

A koncepció benyújtásra került a Minisztériumba, a részletek kidolgozása és elfogadása folyamatban van, az ehhez kapcsolódó jogszabályok megjelenése a későbbiekben várható.

Fentiek okán hosszabb távú tervezés a szociális szolgáltatástervezési koncepció során nem lenne ésszerű, hiszen annak illeszkednie kellene a Nemzeti Szociálpolitikai Koncepció által megfogalmazott stratégiai célokhoz.

8. Összegzés:

A koncepció felülvizsgálatával egy olyan alapidokumentumot kívántunk létrehozni, amely átfogó képet ad Hajdúnánás ellátási kötelezettségeinek helyzetéről, a rendelkezésre álló lehetőségekről és tendenciákról.

Mint az a koncepcióból is kitűnik, az országos szintű problémák jelen vannak Hajdúnánás ellátórendszerében is. Hajdúnánás Városi Önkormányzat, valamint a városunkban dolgozó szociális szakemberek folyamatosan azon dolgoznak, hogy az egyének személyes problémáit minél mélyebben feltárva, egyénre szabott segítségnyújtásban részesítsék az arra rászorulókat. Ehhez azonban az országos szintű szabályozás átalakítása jelenleg még folyamatban van. Az alapvető változásokat a várhatóan 2012. január 1-jétől megjelenő, illetve bevezetésre kerülő új szociális, illetve gyermekvédelmi törvény hatályba lépése és annak végrehajtása jelentheti majd.

Ahhoz, hogy a szociális szolgáltatások rendszere minél jobban szolgálja Hajdúnánás város lakosságának érdekeit, elengedhetetlen, hogy a segítségre szoruló is aktívan részt vegyenek saját soruk alakításában, a hatósági előírásokat ne ellenségesen, hanem közreműködően fogadják.

Elengedhetetlen a különböző szociális ellátásokat biztosítók közötti párbeszéd, a párhuzamos szolgáltatások közötti mértéktartás, a működési engedélyezés igény szerinti gyakorlatának felülvizsgálata. A szociális ellátó rendszerben nem az anyagi motiváció, hanem az egyén szükségletének legmegfelelőbb ellátásának biztosítása legyen a cél.

Hajdúnánás, 2011. június 6.

Ezúton szeretnénk megköszönni minden olyan intézmény dolgozójának munkáját, akik e koncepció elkészültét beszámolójuk megküldésével segítették:

- *Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat,*
- *Hajdúsági Többcélú Kistérségi Társulás*
- *Fehér Bot Alapítvány,*
- *Szenvedélybetegek Nappali Intézete,*
- *Észak-alföldi Regionális Szociális Szolgáltató Központ,*
- *Hajdúsági Szociális Nonprofit Kft.,*
- *Segítséggel Élők Otthona,*
- *Cigány Kisebbségi Önkormányzat,*
- *Tevékeny Gondozási Szolgálat,*
- *Nyugdíjfolyósító Igazgatóság.*

Irodalomjegyzék:

1. Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába (Osiris 2006)
2. Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió 2011-2020 (megjelent: cssk.hu)
3. Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Szociális Szolgáltatásszervezési Konceptiójának felülvizsgálata 2011-2012
4. Előadásanyagok a Magyar Gyermejjóléti és Családsegítő Szolgálatok Egyesületének szakmai Konferenciájáról
5. Hajdúnánás Városi Önkormányzat Képviselő-testületének előterjesztései (kivonatok)
6. Hajdúnánáson működő szociális intézmények működési engedélyei, beszámolói

Hajdúnánás Városi Önkormányzat
által szociális ellátásokban részesítettek száma, és az arra biztosított
keretösszegek

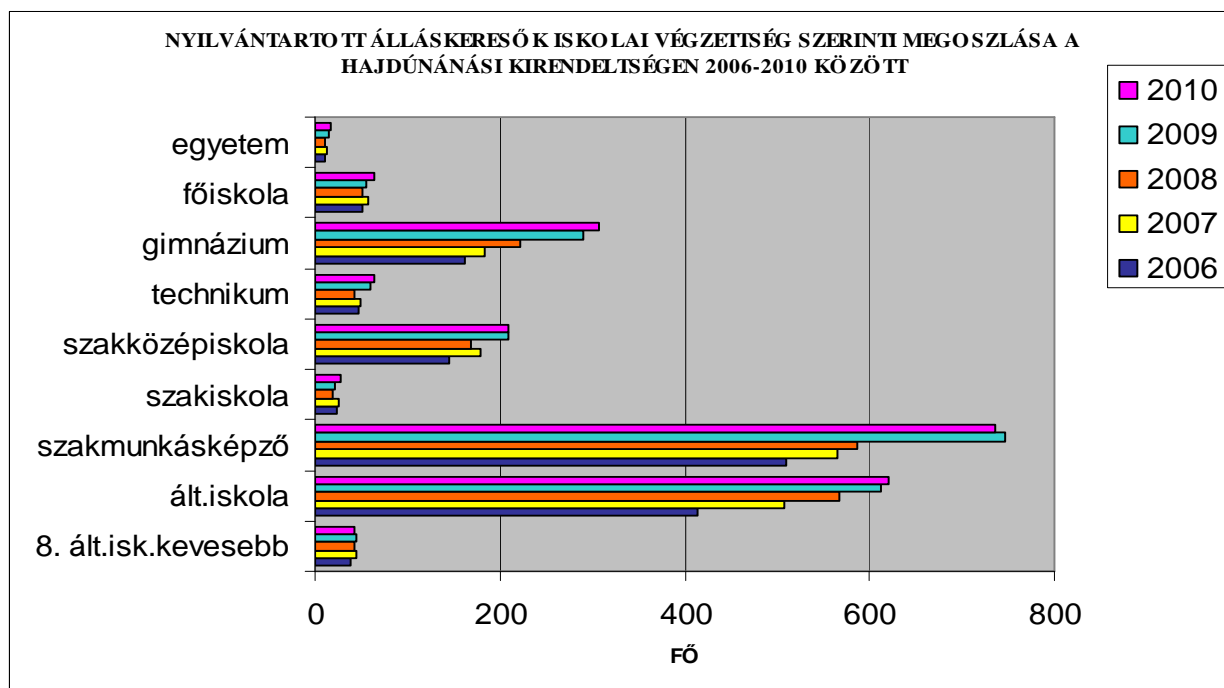
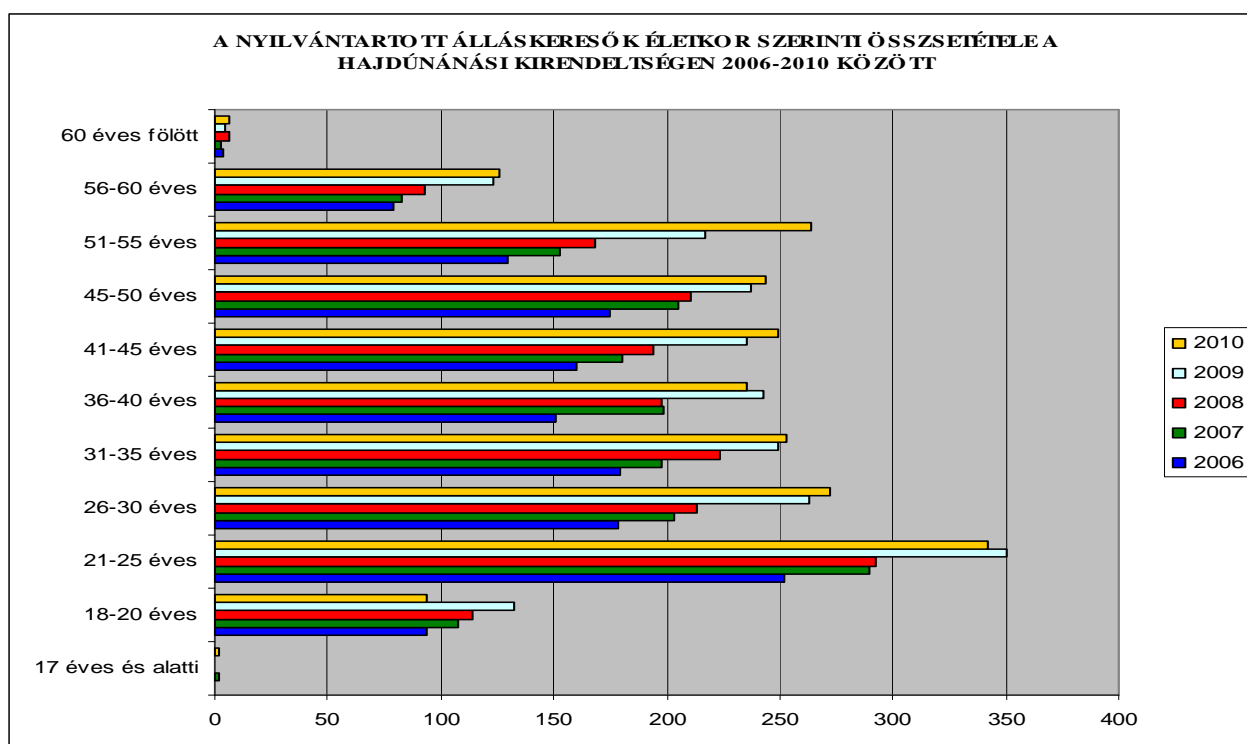
2007-2010. évben

Pénzbeli ellátások (esetek száma)	2007.dec.31. (fő)	2008.dec.31. (fő)	2009.dec.31. (fő)	2010.dec.31. (fő)
aktívkorú nem foglalkoztatott - ebből rendszeres szociális segély*	493 17	535 23	626 87	555 99
Időskorúak járadéka*	23	19	18	18
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	1430	1453	1742	1614
Átmeneti segély *** Rendk.gy.véd.tám.***	1213 620	1203 638	1603 523	1426 652
Lakásfenntartási támogatás*	1437	1350	1510	1745
Mozgássérültek közlekedési támogatása**	337	306	287	259
Közügy ellátásban részesülők*	737	906	582	764
Ápolási díj*	148	161	166	163
Temetési segély*** Köztemetés	172 13	134 8	147 6	148 7
Első lakáshoz jutók támogatása***	74	55	17 (jún. 30-ig)	-
Tankönyvtámogatás*** étkezési támogatás***	1266 147	1258 100	1375 53	- 63
Szociális ellátásokra tervezett kiadás (eFt)	151.424	161.803	129.627	125.143
Állami támogatással együtt felhasznált kiadás (eFt)	300.977	338.096	368.018	342.420

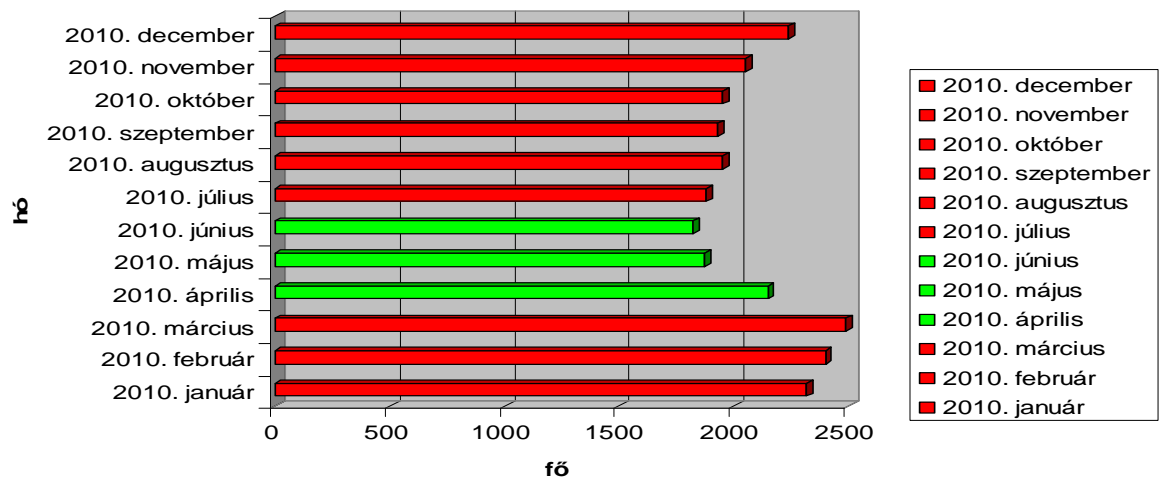
* Finanszírozása központi és önkormányzati forrásból történik.

** Finanszírozása központi forrásból történik.

*** Finanszírozása *csak* önkormányzati forrásból történik.

Statistikai adatok:

nyilvántartott álláskeresők száma 2010. év

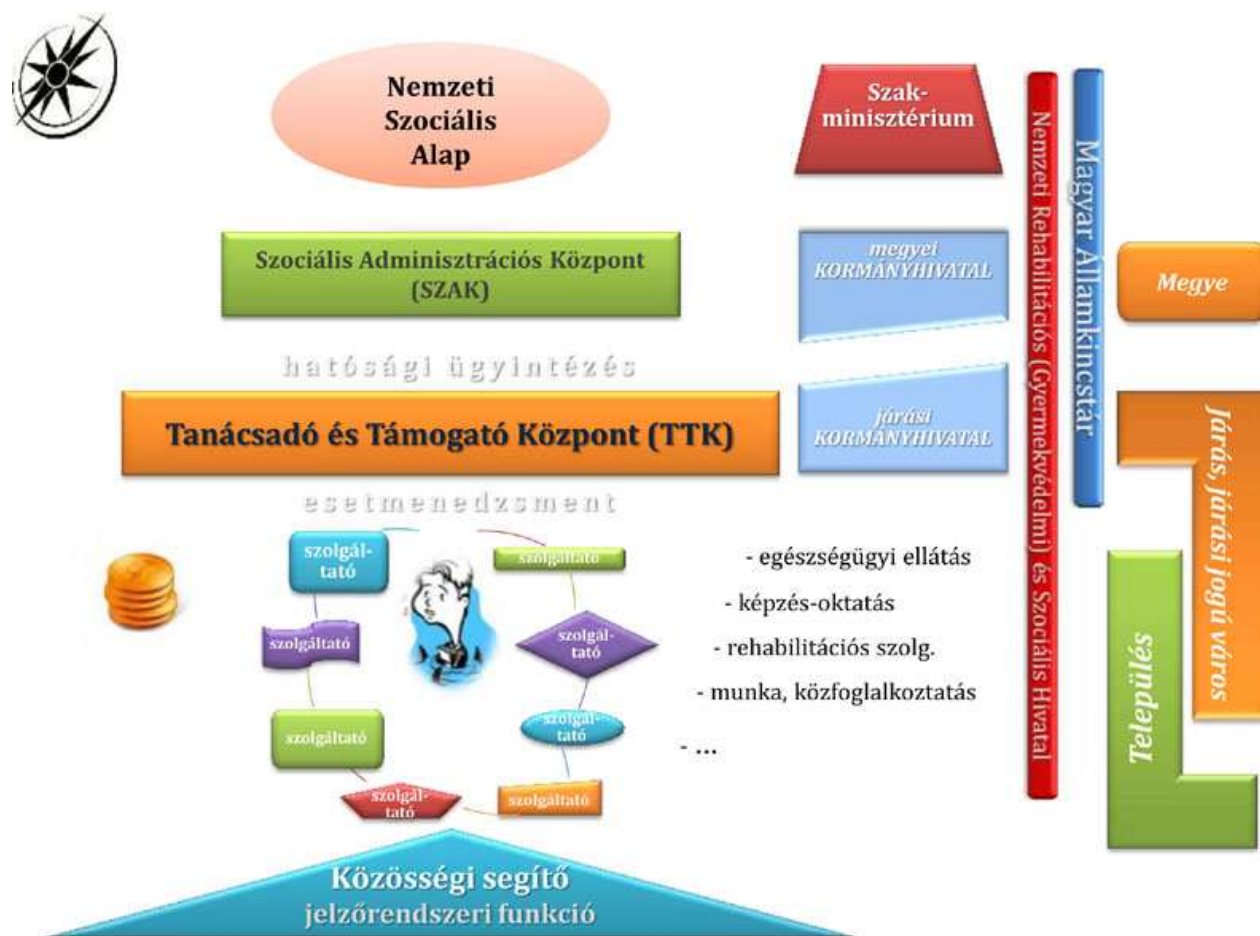

Nyugdíjak, járadékok és nyugdíjszerű rendszeres ellátások a főellátás típusa szerint
- Hajdúnánás 2011. január -

Főellátás megnevezése	Nem	Létszám (fő)
1. Öregségi nyugdíj	együtt	2 587
	férfi	1 170
	nő	1 417
2. Rokkantsági nyugdíj	együtt	1 012
	férfi	501
	nő	511
3. Hozzá tartozói nyugdíj	együtt	331
	férfi	5
	nő	326
4. Árvaeállítás	együtt	177
	férfi	81
	nő	96
5. Egészségkárosodott személyek szociális járadékai	együtt	398
	férfi	140
	nő	258
6. Rokkantsági járadék	együtt	57
	férfi	26
	nő	31
7. Rehabilitációs járadék	együtt	28
	férfi	10
	nő	18
8. Házastársi pótlék, jövedelempótlék	együtt	135
	férfi	0
	nő	135
9. Egyéb nyugdíj, járadék stb.*	együtt	37
	férfi	23
	nő	14
Ellátások mindösszesen	együtt	4 762
	férfi	1 956
	nő	2 806

* Tartalmazza a mezőgazdasági szövetkezeti járadékban, illetve a baleseti járadékban részesülők adatait is.

A szociális ellátórendszer felépítése ágazatirányítási távlati elképzelések alapján:

13/20